

Брехлійчук Б. Б.
студентка III курсу, напрям підготовки «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет
Алмашій І. І.
старший викладач кафедри психології,
Мукачівський державний університет

ЕКОЛОГОСПРЯМОВАНІ ІГРОВІ ВПРАВИ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

В статті розглядаються ігри з екологічним та природничим спрямуванням як засіб комунікації. Розглянуто широкий набір форм і методів комунікації, які спрямовані на більш динамічний вплив на свідомість і поведінку дітей у порівнянні з іншими засобами.

Ключові слова: молодь, екологічні ігри, комунікації, освіта, виховання.

Динамічні зміни щодо організації навчального-виховного процесу ДНЗ вимагають створення середовища для забезпечення зв'язку у системі «Дитина-Природа». У дошкільну віці в ході навчально-виховного процесу результатом є поява особистісних новоутворень. В цей період доцільно формувати природовідповідні уявлення про природу з використанням ігрових вправ, адже дітям легше сприймати нову інформацію в такому вигляді і в такій подачі.

Формування екологічної культури особистості, зокрема дітей висвітлена у працях В. С. Крисаченко, Я. М. Гаць, Л. М. Курняк В.М. Логвиненко, Н. Огородник, Н. О. Шевченко та ін.

Мета статті - висвітлити особливості формування природовідповідних уявлень у дошкільному віці із використанням ігрових вправ.

Діяльність і поведінка дошкільника спричинюються рядом мотивів, індивідуальними особливостями між якими існує складна система різних співвідношень. При виникненні ситуації зіткнення безпосередніх особистісних спонукань дитини з засвоєними соціальними мотивами виникає так звана боротьба, внаслідок якої один мотив починає домінувати і підпорядковувати інші. Повторюваність цієї ситуації формує супідрядність мотивів як особистісне новоутворення дошкільного віку [1].

Формування новоутворень дошкільників включає наступні компоненти [2]:

- *інтелектуальна компонента* розглядається як наявність запасу конкретних знань, базового кругозору, розумових вмінь для

спроможності виділити навчальне завдання і виконати його. Прагнення стати школярем стимулюється у дошкільника пізнавальною спрямованістю, допитливістю, що сприяє розумовому розвитку дитини.

- *емоційно-вольова компонента* - спроможність до регуляції дитиною власної поведінки та емоційних виявів відповідно до навчальних ситуацій та соціальних вимог, здатність довільно спрямовувати свою психічну діяльність, формування емоційної зрілості.
- *соціальна компонента* - спроможність дитини адаптуватись до нових соціальних умов шкільного навчання, прийняти на себе навчальні обов'язки, налагоджувати ефективне спілкування з новими дорослими та ровесниками.

Гра як метод екологічного виховання - це гра, спеціально організована вихователем в процесі пізнання природи і взаємодії з нею, яка дає можливість молодшим школярам легше і доступніше сприймати новий матеріал та засвоювати нові вміння [1].

У процесі формування екологічної культури дітей дошкільного віку використовується трьохкомпонентна модель з наступними елементами (Рис.1):

- інтелектуальний;
- ціннісний;
- поведінковий;
- педагогічне управління навчально-виховним процесом;
- набір ігрових вправ екологічного спрямованого змісту з для дітей дошкільного віку.

Рис 1. Структурні елементи формування екологічної культури дітей дошкільного віку з використанням екологічно спрямованих ігрових вправ.

Перелік екологічно спрямованих ігрових вправ (для прикладу) [3]:

- "Чия це робота? ";
- " Вгадай, хто я? ";
- Заметіль;
- "Хто ж це робить? (різновид гри "Так - Ні");
- "Я їду в село;
- "Повторяка";
- "Розкажи казку";
- "Як це було? ";
- "Ріпка";
- "Ромашка";
- "Був. Є. Буде.";
- " Що було? Що буде? "
- "Чарівний мішечок";
- "Ти мій шматочок";
- "Вгадай-ка (різновид гри "Так-Ні")";
- "Вибери потрібне";
- "Доміно";
- "Чарівна доріжка";
- "Розвідники";
- "Ланцюжок";

- "Купець (модифікація народної гри "Фарби")";
- "Моє - не моє (Модифікація народної гри "Їстівне - неїстівне")";
- "Природний світ буває різний";
- "Світ навколо нас";
- "Назви одним словом";
- "Я знаю";
- "Їстівне - неїстівне";
- "Риби - птахи - звірі";
- "Ланцюжок";
- "Такий листок, лети до мене";
- "Добре - погано";
- "Хто де живе";
- "Літає, плаває, бігає".

Методика проведення екологоспрямованих ігор. У кожній гри є своя мета. Гра має короткий і нескладний сюжет, побудований на основі життєвих подій або казкового чи літературного твору який добре знайомий дошкільнятам. Оснащення необхідно атрибутикою: для неї спеціально організуються простір, тобто предметне середовище. У зміст гри закладені мета, виховне завдання [2].

Гру проводить вихователь: оголошує назву і сюжет, розподіляє ролі, бере одну роль на себе і виконує її, підтримуючи уявну ситуацію відповідно з сюжетом. Чітке роз'яснення вихователем правил гри, спрямовує дітей до дотримання правил гри та робить таку гру цікавою. Вихователь керує всією грою: стежить за розвитком сюжету, виконанням ролей дітьми, рольовими відносинами; насичує гру рольовими діалогами і ігровими діями.

Таким чином, ігри екологічного спрямування можуть прикрасити дозвілля і не вимагають спеціального обладнання, умов. Їх краще всього проводити зі старшими дошкільниками, які вже мають досить широке коло уявлень про природу, у яких за словом виникає образ предмета. Ці ігри інтенсивно розвивають екологічне мислення: гнучкість і динамічність уявлень про природу; екологічно відповідні знання, уміння та навички, дають можливість дитині порівнювати і об'єднувати предмети за різними ознаками.

Формування уявлень про навколишнє середовище у дітей дошкільного віку є дуже важливим, оскільки це сприяє розвитку пізнавальної діяльності, моральних якостей. Проблема екологічного виховання дошкільників належить до числа важливих проблем виховання. Діти старшого дошкільного віку повинні розуміти і вміти пояснювати своє ставлення до природи, мати сформовані емоції та ціннісне ставлення до оточуючого природного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Савчин М. В. Вікова психологія: навчальний посібник / М.В. Савчин, Л. П. Василенко. — К.: Академвидав, 2011. — 368 с.
2. Сергєєнкова О. П. Вікова психологія: навч. посіб. / О. П. Сергєєнкова, О. П. Столярчук, О. П. Коханова, О. П. Коханова. - К.: Центр учбової літератури, 2012. – 376 с.
3. Словесні ігри екологічного змісту для дітей старшого дошкільного віку [Електронний ресурс] // Сайт для вихователів дитячих садків. - Режим доступу: <http://vihovateli.com.ua/cons/609qslovesnyeigryekologicheskogo-soderzhaniya-dlya-detej-starshegodoshkolnogo-vozrastaq.html>.

The article is devoted to environmental games as a means of communication. A wide range of forms and methods of environmental network communication, aimed at a more dynamic effect on the consciousness and behavior of children people in comparison with other have been illustrated.

Key words: children, environmental games, communications, education.

УДК 37.01(045)

Вайнагій Т.М.
студентка III курсу, напрям підготовки «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет
Алмашій І.І.
старший викладач кафедри психології,
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

У статті розглянуто особливості формування у дітей та молоді екологічної культури та екологічного мислення в Карпатському Єврорегіоні. Створення умов для розвитку та самореалізації особистісного потенціалу дітей та молоді. Виокремлено період впливу інформаційних продуктів та інформаційних систем у формі інтернет-ресурсів на формування екологічної культури учнів, студентів та молододі людини, яка працює.

Ключові слова: екологічна культура, громадські організації, молодь, Карпатський єврорегіон, інтернетресурс, інформаційне суспільство.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>